

Μαρίζα Ντεκάστρο

2194

ΗΜΕΡΕΣ

ΠΟΛΕΜΟΥ

1 ΣΕΠΤΕΜΒΡΙΟΥ 1939 – 2 ΣΕΠΤΕΜΒΡΙΟΥ 1945

ΕΙΚΟΝΕΣ: Αχιλλέας Ραζής

ΠΡΟΤΑΣΕΙΣ
ΔΗΜΙΟΥΡΓΙΚΗΣ
ΑΝΑΓΝΩΣΗΣ

ΜΕΤΑΙΧΜΙΟ

Το βιβλίο *2194 ημέρες πολέμου: 1 Σεπτεμβρίου 1939-2 Σεπτεμβρίου 1945* αφηγείται την ιστορία του Β΄ Παγκοσμίου Πολέμου στην Ελλάδα και τον κόσμο. Περιλαμβάνει λογοτεχνικά κείμενα Ελλήνων και ξένων συγγραφέων, προφορικές ιστορίες, μαρτυρίες, αναμνήσεις και χάρτες, και δίνει μια κατά το δυνατόν σφαιρική εικόνα για το τι συνέβαινε εκείνες τις 2.194 ημέρες.

Οι εικόνες του βιβλίου είναι επεξεργασμένες φωτογραφίες από τον Τύπο της εποχής. Η εικαστική επεξεργασία έχει γίνει με τρόπο ώστε οι εικόνες να είναι αναγνωρίσιμες και να μπορούν να ταυτιστούν με τις πρωτότυπες φωτογραφίες.

Δομή του βιβλίου

Προοίμιο: Εισαγωγικό κεφάλαιο το οποίο παρουσιάζει τα γεγονότα από το τέλος του Α΄ Παγκοσμίου Πολέμου και μέχρι την κήρυξη του Β΄ Παγκοσμίου Πολέμου. (Η μελέτη του προοιμίου είναι απαραίτητη για την κατανόηση όσων ακολουθούν.)

Έξι κεφάλαια, ένα για κάθε ημερολογιακό έτος (1940-1945), τα οποία παρουσιάζουν μείζονα γεγονότα στην Ελλάδα και στον κόσμο συνδυάζοντας λογοτεχνικά κείμενα, μαρτυρίες και γεγονότα από την κοινωνική, την πολιτική και τη στρατιωτική επικαιρότητα στην Ελλάδα και στον κόσμο.

Περιεχόμενα

Πρόλογος	08
Προοίμιο - Ταξίδι στην άκρη της νύχτας	10
<i>Α΄ Παγκόσμιος Πόλεμος: 1914-1918</i>	
<i>Μεσοπόλεμος: 1918-1939 – Η Δημοκρατία της Βαϊμάρης</i>	
Γερμανία 1933-1939	16
<i>Προετοιμασίες για νέο πόλεμο</i>	
Ελλάδα 1940	24
<i>Η Ιταλία κηρύσσει πόλεμο στην Ελλάδα</i>	
Κόσμος 1940	30
<i>Blitzkrieg: Πόλεμος αστραπή – Δουνκέρκη</i>	
Ελλάδα 1941	36
<i>Κατοχή – Ίδρυση του ΕΑΜ – Πείνα – Αντίσταση</i>	
Κόσμος 1941	44
<i>Στα ευρωπαϊκά πεδία των μαχών – Περλ Χάρμπορ</i>	
Ελλάδα 1942	50
<i>Ανατίναξη της γέφυρας του Γοργοποτάμου – Η τέχνη στο πλευρό της Αντίστασης</i>	
Κόσμος 1942	60
<i>Διάσκεψη στο Βάνζεε – Η τύχη των έργων τέχνης</i>	
Ελλάδα 1943	66
<i>Ίδρυση της ΕΠΟΝ – Αντισημικτοί νόμοι της Νυρεμβέργης – Απεργία εναντίον της πολιτικής επιστράτευσης – Το θέατρο παίρνει τα βουνά</i>	
Κόσμος 1943	78
<i>Πράξεις αντίστασης – Ιστορίες διάσωσης – Ανθρωπιά και αλληλεγγύη</i>	
Ελλάδα 1944	82
<i>Απελευθέρωση – Μια τυχαία ανακάλυψη – Στο στρατόπεδο συγκέντρωσης του Τερέζιενσταντ</i>	
Κόσμος 1944	90
<i>D Day – Απόβαση στη Νορμανδία</i>	
Ελλάδα 1945	94
<i>Λήξη της γερμανικής κατοχής – Η Ελλάδα κατεστραμμένη</i>	
Κόσμος 1945	96
<i>Λήξη του Β΄ Παγκοσμίου Πολέμου – Απελευθέρωση του Άουσβιτς-Μπίρκεναου – Ατομική βόμβα – Δίκη της Νυρεμβέργης – Απώλειες</i>	

Στοχοθεσία

Αρμόδιος για τον καθορισμό των εκπαιδευτικών στόχων που προκύπτουν από τη συζήτηση και την ανάγνωση του βιβλίου, καθώς και των πιθανών εργασιών που θα προταθούν σε σχολικές ομάδες, είναι κάθε ενήλικας –εκπαιδευτικός, βιβλιοθηκονόμος–, ανάλογα με την ηλικία και την ωριμότητα των αναγνωστών με τους οποίους θα επεξεργαστεί το βιβλίο. Το περιεχόμενο του βιβλίου και η εικονογράφηση επιδέχονται πολλές αναγνώσεις και φιλοδοξούν να αποτελέσουν εργαλείο συζήτησης για γεγονότα, ώστε οι μαθητές/τριες:

- Να μάθουν τι συνέβαινε στην Ελλάδα και στον κόσμο την περίοδο του Β΄ Παγκοσμίου Πολέμου.
- Να κατανοήσουν ότι μέσω ποικίλων πηγών μαθαίνουμε για την πολιτική ιστορία και τις ιστορίες των ανθρώπων.
- Να κατανοήσουν τη σημαντική θέση της ιστορικής μνήμης, της αυτογνωσίας, της γνώσης της Ιστορίας για την κατανόηση του παρελθόντος.

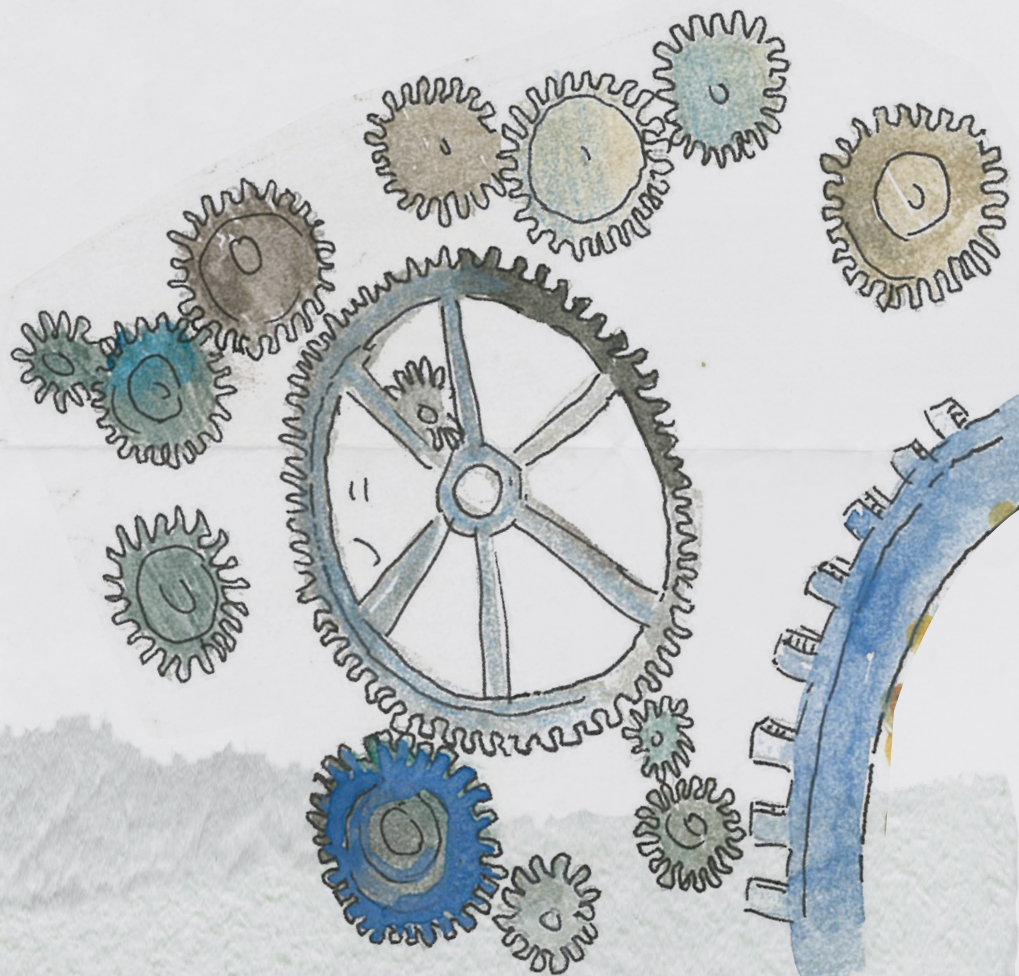

Ενδεικτικές αναγνωστικές δραστηριότητες

Το περιεχόμενο του βιβλίου και η εικονογράφηση επιδέχονται πολλές αναγνώσεις και μπορούν να αποτελέσουν εργαλεία συζήτησης για γεγονότα που επηρέασαν την πνευματική, πολιτική, κοινωνική και οικονομική ζωή του κόσμου μας.

Οι ενδεικτικές αναγνωστικές δραστηριότητες, ατομικές ή ομαδικές, που προτείνονται:

- Προσαρμόζονται στο γνωστικό επίπεδο και στην ηλικία των αναγνωστών.
- Καλλιεργούν την έμφυτη περιέργεια και το ερευνητικό πνεύμα των παιδιών.
- Θίγουν μια ποικιλία θεμάτων που απασχολούν τα παιδιά.
- Προωθούν τη συμμετοχή και τη συνεργασία.

Πρώτο επίπεδο: Ε΄-ΣΤ΄ Δημοτικού

Ζητούμε από τους/τις μαθητές/τριες:

- Να βρουν φωτογραφικό υλικό και να εικονογραφήσουν τα ελληνικά γεγονότα κατά την περίοδο της Κατοχής.
- Να χρησιμοποιήσουν τις εικόνες του βιβλίου και να σημειώσουν στον παγκόσμιο χάρτη τα διεθνή γεγονότα της περιόδου 1940-1945.
- Να εντοπίσουν τις τεχνικές με τις οποίες ο γραπτός λόγος έχει αποδώσει τα γεγονότα της εποχής (περιγραφές, μαρτυρίες, λογοτεχνικά και δημοσιογραφικά κείμενα).
- Να μιλήσουν για τις σκέψεις και τα συναισθήματα που τους γεννήθηκαν καθώς διάβαζαν το βιβλίο.
- Να συζητήσουν για τα ανθρώπινα δικαιώματα που καταπατήθηκαν κατά τη διάρκεια του πολέμου, να ερευνήσουν αν και πού στον κόσμο εξακολουθεί να συμβαίνει στις μέρες μας.

Δεύτερο επίπεδο: Γυμνάσιο – Λύκειο

Ζητούμε από τους/τις μαθητές/τριες:

- Να εντοπίσουν τις τεχνικές με τις οποίες ο γραπτός λόγος έχει αποδώσει τα γεγονότα της εποχής (περιγραφές, μαρτυρίες, λογοτεχνικά και δημοσιογραφικά κείμενα).
- Να μιλήσουν για τις σκέψεις και τα συναισθήματα που τους γεννήθηκαν καθώς διάβαζαν το βιβλίο.
- Να ανατρέξουν σε άλλες πηγές πληροφοριακού υλικού και να γράψουν ερευνητικές εργασίες συνδέοντας το περιεχόμενο του βιβλίου με το μάθημα της Ιστορίας και της Κοινωνικής και Πολιτικής Αγωγής, τα κοινωνικά κινήματα της εποχής, τη λογοτεχνία, την τέχνη (μουσική, κινηματογράφος, εικαστικά), τους ενδυματολογικούς κώδικες, την αισθητική.
- Να βρουν πληροφορίες και να διερευνήσουν τις πολιτικές και κοινωνικές συνιστώσες της χρονικής περιόδου 1940-1945.
- Οι ιστοσελίδες από όπου αντλήθηκαν οι ιστορικές πληροφορίες του βιβλίου προσφέρονται για την επεξεργασία ειδικών θεμάτων.

Ενδεικτικά θέματα
για ερευνητικές εργασίες

1. Η αντίσταση στην Ελλάδα και την Ευρώπη
2. Το Ολοκαύτωμα
3. Ο κατοχικός Τύπος / Ο παράνομος αντιστασιακός Τύπος
4. Η ζωή των παιδιών
5. Ο πολιτισμός
 - Μουσική
 - Αντιπολεμική λογοτεχνία
 - Εικαστικά (αφίσες, γελοιογραφίες)
 - Κινηματογράφος
6. Επιστήμη – Τεχνολογία

Για όλες τις βαθμίδες

Ζητούμε από τους/τις μαθητές/τριες:

- Να συνθέσουν το χρονολόγιο της περιόδου με τα γεγονότα στην Ελλάδα και στον κόσμο.
- Να οργανώσουν έκθεση καλλιτεχνικού και φωτογραφικού υλικού από τη χρονική περίοδο στην οποία αναφέρεται το βιβλίο.
- Να βρουν μουσική, τραγούδια, κείμενα, φωτογραφίες για τη συγκεκριμένη περίοδο.
- Να δουν κινηματογραφικές ταινίες και να τις σχολιάσουν.
- Να συνθέσουν ένα «λεξικό όρων» της περιόδου 1940-1945, με λήμματα όπως «φασισμός», «ναζισμός», «Μεσοπόλεμος», «Κατοχή», «στρατόπεδα εξόντωσης», «λογοκρισία», «εκτοπισμός», «καμικάζι», «ατομική βόμβα», «Ρωσική Επανάσταση 1917», «αντισημιτισμός» κ.ά.
- Να γυρίσουν με τα κινητά τους μια μικρού μήκους ταινία για τη συγκεκριμένη εποχή, παίρνοντας συνέντευξη από κάποιον/α που έζησε τα γεγονότα κ.ά.
- Να φτιάξουν παρουσιάσεις του υλικού (PowerPoint) με εικόνες και μουσική της εποχής.
- Να μεταφέρουν τη συγκίνηση που τους μεταδίδει ένα απόσπασμα του βιβλίου που τους άρεσε σε μια μορφή τέχνης, όπως άλλο πεζό, ποίημα, ζωγραφιά, κολάζ, κόμικ. Όλα αυτά θα μπορούσαν να συντεθούν σε μια ανθολογία, σε ένα μεγάλο κολάζ.
- Να οργανωθεί η επόμενη γιορτή της 28ης Οκτωβρίου από τα παιδιά με βάση το υλικό του βιβλίου.

Επιπλέον υλικό σχετικά με το θέμα

Αναγνωστικές προτάσεις

Οι μαθητές/τριες μπορούν να διαβάσουν όλα τα λογοτεχνικά κείμενα από τα οποία αντλήθηκαν αποσπάσματα. Από την πληθώρα των λογοτεχνικών βιβλίων για τη συγκεκριμένη περίοδο, προτείνουμε ενδεικτικά:

Ruth Vander Zee, *Έρικα*, Καλειδοσκόπιο, 2015

Αλεξάνδρα Μητσιάλη, *Ξυπόλυτοι ήρωες*, Πατάκης, 2016

Αργυρώ Πιπίνη, *Ζάζα*, Καλειδοσκόπιο, 2021

Νίκος Α. Κοκάντζης, *Τζιοκόντα*, Πατάκης, 2005

Άννα Φρανκ, *Το ημερολόγιο*, Πατάκης, 2012

Graphic novels

Σιντ Γιάκομπσον, *Άννα Φρανκ: Η βιογραφία σε κόμικ*, εικονογράφηση: Ερνί Κολόν, Πατάκης, 2023

Άλκη Ζέη, *Ο μεγάλος περίπατος του Πέτρου*, διασκευή: Αγγελική Δαρλάση, εικονογράφηση: Δημήτρης Μαστώρος, Μεταίχμιο, 2020

Άλκη Ζέη, *Το καπλάνι της βιτρίνας*, διασκευή – εικονογράφηση: Γεωργία Ζάχαρη, Στέλλα Στεργίου, Μεταίχμιο, 2021

Γιόκεν Βόιτ, *Κάτω ο Χίτλερ! ή Γιατί ο Καρλ ήθελε να γίνει ποδηλάτης*, εικονογράφηση: Χαμέντ Έσρατ, Ποταμός, 2023

Άρι Φόλμαν, *Το ημερολόγιο της Άννας Φρανκ: Graphic diary*, εικονογράφηση: Νταβίντ Πολόνσκι, Πατάκης, 2017

Κινηματογραφικές ταινίες

Τσάρλι Τσάπλιν, *Μοντέρνοι καιροί* (1936)

Τσάρλι Τσάπλιν, *Ο μεγάλος δικτάτωρ* (1940)

Μάικλ Κέρτιζ, *Καζαμπλάνκα* (1942)

Γκρεγκ Τάλλας, *Το ξυπόλυτο τάγμα* (1954)

Βασίλης Λουλές, *Φιλιά εις τα παιδιά* (2011)

Οπτικοακουστικό υλικό

Ιστορικό αρχείο της ΕΡΤ: Συνεντεύξεις από προσωπικότητες που έδρασαν στην Κατοχή

Ιστορικά αρχεία άλλων φορέων

YouTube: Ντοκιμαντέρ με θέμα τον Β΄ Παγκόσμιο Πόλεμο

Σχολικές επισκέψεις σε τόπους μνήμης και κατά τόπους μνημεία

Χώρος Ιστορικής Μνήμης 1941-1944 «Κοραή 4»

Στρατόπεδο Χαϊδαρίου

1 Σεπτεμβρίου 1939-2 Σεπτεμβρίου 1945.

Β' Παγκόσμιος Πόλεμος: έξι χρόνια και μία ημέρα που σημάδεψαν την ανθρωπότητα.

Φαντάσου την Ευρώπη σαν θεατρική σκηνή.

Πάνω σ' αυτή την τεράστια σκηνή δόθηκε μια παράσταση τρόμου, πείνας, θανάτων, εκτοπίσεων, αγωνίας, απελπισίας. Φρίκνς! Το έργο όμως δεν ήταν της φαντασίας.

Το έγραψαν πολλοί συγγραφείς, γνωστοί και άγνωστοι,
ενώ οι ηθοποιοί ήταν κι εκείνοι γνωστοί και άγνωστοι.

Χρόνο με τον χρόνο, ξεδιπλώνονται στις σελίδες του βιβλίου τα γεγονότα μέσα από τα τεκμήρια, τις μαρτυρίες και τα λόγια όσων υπέστησαν τα δεινά εκείνου του πολέμου.

Είμαστε τυχεροί που δεν τον ζήσαμε! Τον έζησαν όμως εκατοντάδες εκατομμύρια Ευρωπαίοι, απλοί πολίτες, στρατιώτες, αντιστασιακοί, διανοούμενοι, καταδιωγμένοι, πολιτικοί, παιδιά και μεγάλοι, οι δικοί μας.

Η ιστορία του Β' Παγκοσμίου Πολέμου
γράφτηκε σε πολλές γλώσσες!

ΚΥΚΛΟΦΟΡΕΙ ΣΕ ΟΛΑ ΤΑ ΒΙΒΛΙΟΠΩΛΕΙΑ
ΑΠΟ ΤΙΣ ΕΚΔΟΣΕΙΣ **ΜΕΤΑΙΧΜΙΟ**

ΤΙΣ ΠΡΟΤΑΣΕΙΣ ΔΗΜΙΟΥΡΓΙΚΗΣ ΑΝΑΓΝΩΣΗΣ ΣΧΕΔΙΑΣΕ Η **ΜΑΡΙΖΑ ΝΤΕΚΑΣΤΡΟ**,
ΣΥΓΓΡΑΦΕΑΣ ΤΟΥ ΒΙΒΛΙΟΥ ΚΑΙ ΚΡΙΤΙΚΟΣ ΠΑΙΔΙΚΗΣ ΛΟΓΟΤΕΧΝΙΑΣ.